

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ref. lelkész.

TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ref. koll. tanár.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:

minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI AR:

Egy évre 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

hová a lapba szánt kéziratok

reklamációk és

előfizetési pénzek küldendőek

Maros-Vásárhely,

Szentgyörgy-utca 9. szám.

ref. lelkészi lakás.

Protestáns öntudat.

A mi egyháztársadalmi törekvéseink, munkánk eredményességét, egy pezsgő egyházi élet megindulását nagy mértékben hátráltatja a protestáns öntudat hiánya. Nekem úgy tetszik, hogy a mi protestáns-társadalmunkban nagyon-nagyon soknak, kevésbé műveltnek és műveltnek egyaránt, csak éppen halvány fogalma van arról, hogy tulajdonképpen miért is vagyunk mi protestánsok? A legtöbbben nem is okoskodnak. Beleszülettem — úgy gondolkozik egy nagy rész

a hitfelekezetembe, hát csak tartom magam ahoz. Minden vallás jó vallás. Csak a kárvallás rossz — okoskodik egy más rész és esetleg a vallás változtatással járó kényelmetlenség tartja meg csak egyháza kötelékében. Bizony azok között is, akik a legbuzgóbbaknak látszanak, legtöbbször egyebet sem látok, mint elfogultságot más egyházakkal szemben; bírálgatják szenvedélylyel a maradandóság, az állandóság elvén felépült katolikus egyház dogmáit, beszélnek abszurditásról, dobálóznak üres jelszavakkal, untalan emlegetik a középkori sötét szellemet, a gályarabok szenvedéseit, s összes protestáns egyházi tevékenységöket ebben az izgalmas, harcias hangulatban meritik ki.

De ha aztán azt kérdezed, hogy voltaképpen

miért protestánsok, miért például éppen kálvinisták ők, arról alig tudnak számot adni? A hitbeli különbséget az egyes felekezetek között ismerik, hiszen ezt megtanulták az iskolában.

Ezeknek az ismereteknek, a megtanult vagy legtöbbször betanult hitvallásoknak az alapján beleszorítják azután magukat a felekezetiesség korlátai közé, *anélkül azonban, hogy belső hit, erős meggyőződés által igazolni tudnák maguk előtt e felekezethez való tartozásukat.*

A hagyományokhoz való ragaszkodás, a szokás, a vallásos oktatás által nyújtott ismeretek, mindezek, elismerem, tényezők valamely vallásfelekezetekhez való tartozandóság igazolására, tényezők a felekezetiesség megerősítésére. A protestántizmust igazoló legfőbb tényezőt azonban ne ezek között keressük, hanem abban, ami magát a protestántizmust létrehozta: a meggyőződésben, az öntudatosságban. És mi a protestáns öntudat? *Tudása annak, hogy a protestantizmus egy oly egyetemes elven alapszik, amely az ember rendeltetését e földön igazabban fejezi ki, amely az emberiség nagy eszményeinek megvalósítására hatalmasabb eszközt nyújt, amely az emberiség szellemi törekvéseit biztosabb melderben gyűjti össze, nagy feladatát jobban domborítja ki, — e mellett az egyénnek, az egyes embernek a munkásságra, az érvényesülésre, a*

szolgálatra több szabadságot biztosít, mint bármely más erkölcsi elv és vallásos világnézet. Ez az elv a fejlődés, a végnélküli tökéletesedés elve, amely a Krisztus tudományáról hivebb magyarázatot ad, a Krisztus által az ember, az emberiség elé tűzött nagy feladatot igazabban fejt meg, mint az állandóság, a mozdithatlanság elve az egyházban.

Föltétlenül el kell ismernünk, hogy az örök időkhöz való mozdithatlanság elvében is van magasztosság, ami megragadja hatalmasan az emberi kedélyt. A katholicizmust mint alkotást, mondhatnám mint művészi alkotást, az ő hatalmas bástyaival, szilárd, kikristályosodott oszlopaival hajthatatlan finom csipkézetű gerendáival a sejtelmet tápláló, félhomályt árasztó ablakaival, az örök időkre emlékeztető mohlepte komor falai-
val, bámulattal szemlélem. Be van végezve, nincs mit elvenni belőle, nincs is mit hozzá adni. Bámulva szemlélem, *de nem látom benne azt, amit a Krisztus adott, az életet.* Ime ebben áll, ez is sarkallik a protestántizmus létjogosultsága: az emberi élet. Egy élő szervezetnek kell lennie az egyháznak, egy hatalmas életműködésnek a tükröképét kell mutatnia. Az elmulás termő réteget alkot, amelyben az új életműködés mind egyre hatalmasabb arányokban hajtja ki zöld mezét, lombkoronáját, növeli az ő egyedeinek törzsét, sudarát.

A protestántizmus hatását az emberiségre nem abban kell keresnünk, hogy megváltoztatta a dogmákat, a hittételeket, hanem abban, hogy visszaadta az embert az ő földi rendeltetésének. Életet teremtett meddő álmadozás helyett, megindította a szerves életfolyamatot, s felszabadította az embert a reáboruló kristály-páncél szorítása alól.

Ezt a meggyőződést és az ebből folyó öntudatot kell fejleszteni, kell érvényre juttatni a mi hiveinkben. Műveltekben és kevésbé műveltekben egyaránt. A protestántizmus nagy alapelvét kell megismernie mindenkinek. Ha ezt megismerte, ha meggyőződést merített, akkor egyházunkat nem fogja egy szűk korlátú felekezetnek tekinteni, hanem épp oly egyetemes egyháznak, mint azt, amely mozdithatlanságra alapította magát. Nagy, általános emberi törekvéseket fog magában egyesíteni és nemcsak beleszületik

a protestántizmusba akkor valaki, hanem oda tartozik meggyőződésével is.

Nem lesz szükség felekezeti, szektarius gyűlölködéssre, izgatottságra, hanem tiszta erős meggyőződésünk hangján mondhatjuk el egymásnak, azoknak, akik más meggyőződéssel élnek.

Mi nem felekezet vagyunk, mi az egyetemesiséget követeljük a protestántizmus részére. Ez a mi meggyőződésünk és ebben a meggyőződésben áll a protestáns öntudat. Ha kiemelkedünk a felekezeties felfogás szűk korlátjai közül, és nem megtérteknek, védekezőknek tartjuk magunkat, hanem magunknak követeljük meggyőződésünk szerint a világot: ha leráztuk magunkról a felekezetiességet, csak gyűlölködéssre, agyarkodásra vezető porát s megismertük azt, amit a protestántizmus kifejez. jelent, akkor vagyunk igazi Krisztus követők.

Bedőházi János.
egyházmegyei gondnok.

ISTEN ADOMÁNYA.

Ez a mi életünk csak muló kód s pára...
Szegénység, gazdagság Isten adománya.
Istennek kezében van minden hatalom,
Az övé e földön minden bírodalom.
Egészség, betegség Isten adománya,
Fogadjuk szívesen, amint ránk bocsátja.
Mert végül csak halál a mi osztályrészünk.
Meghalunk mindnyájan — anyától születünk.

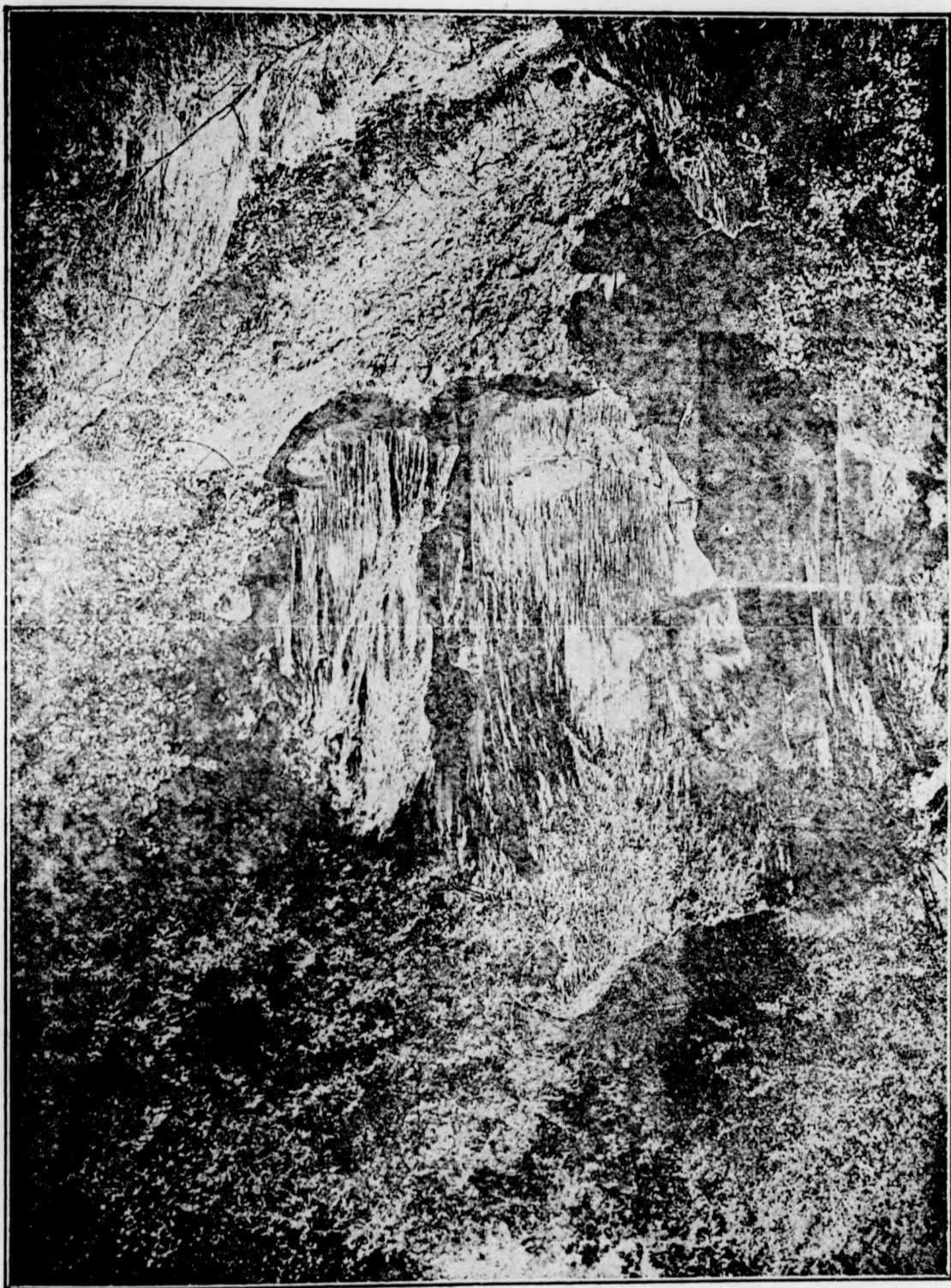
E világon minden Isten adománya...
Óh földi halandó ne bizz vagyondobba;
Ha rád veti kezét a nagy Mindenható,
Elveszhet mindened egyetlen csapástól.
Van egy legfőbb kincséd, mely mindennél drágább,
Melyet a jó Isten kinek-kinek megad...
E kincs: tiszta lélek, a szív nyugodalma,
Mely többet ér, mint a világ kincshalmazza.
E legdrágább kincset tartsuk meg mindvégig,
És így tiszta lelkünk elér majd az égig!!

Szűcs Károly.

Emlékezzünk régiekről.

A felfalusi ref. hiveknek értékes román stíli régi templomuk van, papjukkal egyetértve mégis szerződést kötöttek a vállalkozóval, hogy nekik új templomot építsen a régi anyag felhasználásával. De jött a Műemlékek Országos Bizottsága s a dolog megakadt. Főhatóság kell majd rendezze az ügyet.

A gerneszegieké szép gothikus templom s ott is szinte baj lett, mert a templom szentélyében nem találtak meg Teleki Mihály tetemeit a milleniumi restaurálás alkalmával, pedig a kathedra elől állítólag csontokat dobtak ki. Csak dr. Pósta Béla egyetemi tanár úr biztatásának köszönhető, hogy az ásatást kiterjesztették az egész templomra s szerencsésen megtalálva a nagy kancellárt, a Teleki-család nem tette tovább vita tárgyává a korábbi ásatásokat.

Só-hegy Szováta fürdőn.

A marosszentkirályi és nagyölyvest templom fal-festményei csak Kelemen Lajos és Nemes Ödön buvárkodó szellemének köszönik fennmaradásukat.

A gógánváraljai mennyezet-festést csak félig elkorhadva lehetett megmenteni, de már a mikesfalvi román stílusú templom, festett mennyezetével együtt eltűnt örökre.

S hány régi templomunk pusztult el így ékessé-

geivel kárára a művészet, művelődésünk s a magyarság történetének!

A pusztítás ma is folyik. Még szép számmal levő régi templomainkat borura-derüre restaurálják, toldozzák, foldozzák barbár módon, vagy éppen egészen lebontják.

Ki a hibás miatta?

Jó lélekkel alig lehet az illető papokat okolni, Hiszen egyházaik története nincs feljegyezve, annál

kevésbé van megírva; művészet-történettel pedig a theológián nem foglalkoztak. Ezért történnek azok az okatlan rontások-bontások egyházunk szégyenére, a kultúra rovására. Éppen ezért kívánatosnak tartanók, ha megiratnék, — ne mende-mondák — de oklevelek alapján összes egyházaink rövid története s az kalauz formában papjaink kezébe adatnék.

Egyházkerületünk könnyen megtehetné ezt, mert kitűnő historikussal rendelkezik Pokoli József személyében. Egy ilyen munka főszerkesztése neki legillőbb foglalkozás.

Segítő-társakul is kitűnő erőket kaphatna kollegiumunk történet-tanáraiban. Csutak Vilmos, dr. Görög Ferenc, Bodrogi János, dr. Török István, dr. Dékányi Kálmán hivatott munkásai a historiának.

Maga a munka, jól tudjuk — nagy és fáradságos, de az említettekén kívül Kelemen Lajos, Biás István, a Teleki nemzetség levéltárosa készséggel szegődnének segítő társakul. S kívülök még mások is akadnának.

Tán nem mondunk nagyot, ha állítjuk, hogy egyházkerületüknek becsületbeli ügye egy ilyen munka kiadása.

Ajánljuk azért e tervet szives figyelmébe azoknak, akiket illet.

Szász Ferenc.

Ha imádkozunk a lélek indításából, értelemmel is imádkozunk; egyszersmint pedig hitbeli bizalom legyen annak erős alapja, mert erre int minket Pál apostol is: járuljunk, ugymond, bizalommal a kegyelemnek székhé-
hez, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk

Az Ifj. Keresztyén Egyesületekről.

— Az Erdélyi Ref. Egyházkerület Egyházi Értekezlete alkalmából Marosvásárhelyt, a lelkészek és tanítók részére rendezett szociális kurzuson tartott előadása. —

I. Az ifjuság lelki gondozása.

Az ifjuság lelki gondozása egyik legégetőbb kérdése napjainknak. Életkérdés protestáns egyházainkra s nemzetünkre nézve.

Állításunkat nem szükséges hosszasan indokolnunk. Tudvalevő, hogy erkölcsi tekintetben minden ifju a 18—25 év között vesz határozott életirányt. Az is szomorúan nyilvánvaló, hogy e kritikus korban a rossz társaság meg nem szünő kísértései meg a matérialista irányzatok áradatai hovatovább növekvő hévvel igyekeznek ifjainkat magukkal sodorni.

Igaz, hogy a családi élet, a gondos vallásoktatás, az evangéliom hü prédikálása megannyi üdvös óvóeszköz, ami az ifjuságnak is épp, úgy rendelkezésére áll, mint a gyülekezet többi tagjának. Ám ezek az eszközök nem érnek el minden ifjuhoz. A családi kör üdvös hatása — sajnos — a modern világban mind inkább gyöngül, itt-ott egészen eltűnőben van. Az oktatás erkölcsi oltalmat nem ad. A hivatalos templomi prédikációk pedig magasak az ifju elmének. Meg az ifjuság moralizálása nem is a tanítás, hanem a nevelés problémája.

Nem csoda, ha az ifjakban áradozó életerő ilyen körülmények között kicsap a helyes mederből. Pásztor nélkül való juhok módjára eltévednek s igen sokan közülök örökre elvesznek.

„Szép reményink hajnalcsilagánál
A jövő tündérvilág gyanánt áll.
Csak midőn e tömkelegbe lépünk,
Venni észre gyászos tévedésünk.”

Petőfi.

Egyházunk és nemzetünk jövője kiált felénk, hogy mentsük meg ifjuságunkat e „gyászos tévedés”-től! Sietve kezdjük meg érdekében a küzdelmet módszeresen az intézményesen, okossággal és erővel.

E küzdelem kipróbált eszköze az Ifjúsági Keresztyén Egyesületek intézménye, amely világszerte mindenütt bevált, ahol komolyan alkalmazásba vették. Ezen egyesületek eddigi fejlődése rendkívül figyelemre méltó s úgy látszik, a jövőben döntő hatásuk lesz az egyetemes protestantizmus életére.¹ Erről az intézményről óhajtunk tájékoztatót egyet mást közölni.

II. Az ifjúsági Keresztyén Egyesületek eredete és alapelve

Az I. K. E. eredetét az 1844-dik évre tehetjük. Ekkor történt, hogy Londonban egy ifju kereskedő-

¹ Az I. K. E. világszövetségéhez elenleg 7805 egyesület tartozik, 800, 075 taggal. Az egyesületeknek 864 fizetési titkára s 1064 (közel 222 millió) korona értékű épülete van (Correspondence Menéuelle du Comité Universel 1908 áprilisi közleménye.)

segéd, Williams György, lakásán összegyűjtötte barátait bibliaolvasás és imádkozás céljából. E bizalmas baráti kör 1845-ben rendes társasággá, egyesületté szervezkedett, amelynek hamarosan százhatvan tagja lett.¹ A következő években számos hasonló társaság keletkezett Európa és Amerika különböző pontjain, városokban és falvakban egyaránt. A szétszórt egyesületek nemsokára szükségét érezték az egymáshoz való közeledésnek s a tekintélyesebb csoportok az 1850-iki első világkiállítás alkalmából elküldötték megbízottaikat Párisba értekezletre. Ez az értekezlet elhatározta, hogy a különböző országokban lévő egyesületek közös elvi alapon szövetségre lépnek egymással. Egyszersmind megvitatta és megállapította azt az alapot, amely azóta az Ifj. Ker. Egyesületek alapokmánya.²

Ez az u. n. Párisi Alapszólás szórul-szóra így hangzik:

„Az Ifjak Keresztyén Egyesületeinek az a célja, hogy egy társaságba gyűjtsék azokat az ifjakat, akik Jézus Krisztust Megváltójuknak és Istenöknek tekintvén, a Szentírások szerint, az ő tanítványai akarnak lenni hitőkben és életőkben s akarnak munkálkodni együttesen Mesterök Országának az ifjuság között való terjesztésén.”

Ez a cikkely minden kétséget kizáróan mutatja, hogy a szóbanforgó egyesület az ifjak elé a legmagasabb ideált állítja. Ez a méltó az ifjusághoz! Nem elégszik meg holmi határozatlan és bizonytalan „vallásosság”-gal, ami bárminő spirituálista irányzattal összefér. Nem ismeri el, hogy az „erkölcs” hirdetése magábanvéve képes volna a szivre és lelkiosmeretre hatni. Keresztyén hitvallás ez, a szó legszorosabb értelmében.

Hirdeti Jézus Krisztus abszolút tekintélyét, ki az emberek egyetlen és örök Megváltójának, Isten Fiának, Istennek tekint. Hirdeti a Szentírásnak, mint a bölcsesség és élet egyetlen szabályozójának páratlan tekintélyét. Ezt egyszerűen elénk tárja s vita tárgyává tenni nem engedi.

Az I. K. E. megköveteli tagjaitól, hogy a Jézus Krisztus tanítványai legyenek teljes életőkben. Azaz, el kell ismerniök, hogy az ember bűnös s minden emberi szenvedés oka a bűn. Másrészt tudniok kell, hogy Isten a bűnösöknek üdvét akarja s ezért küldé el egyszülött Fiát. Továbbá, igaz bűnbánattal le kell mondaniök bűneikről, őszinte megtéréssel el kell fogadniök Jézust személyes Megváltójukul s a Szent-

¹ L. bővebben Csiky Lajos „Lovag Williams György ölete” c. értekezését. Protestáns Szemle 1908. évf. 232. kk. I.

² L. bővebben: Histoire des Unions Chrétiennes de Jeunes Gens. Genève 1894., továbbá: Messenger Jubilaire Genève, 1905. című műveket, hol az egyesületi mozgalom történelmi adatai országokint vannak csoportosítva. E művek angol és német nyelven is megjelentek.

lélek segítségével meg kell valósítaniok a tisztaságnak, igazságnak és szeretetnek életét. a Mester példája szerint.

Az I. K. E. azt is kívánja tagjaitól, hogy munkálkodjanak az Istenországa terjesztésén az ifjuság között. Ez azt teszi, hogy az emberi összetartozás, szolidaritás érzetében, felebaráti szeretettel igyekezzenek társaikat kiragadni a bünből, bajból nyomorúságból s elvezérelni a keresztyén hit és élet forrásához.

III. Az I. K. E. felekezeti helyzete.

Látni való, hogy az I. K. E. alapja teljesen megegyezik a református egyház tanításával. Egyszersmind közös alapja ez az összes keresztyén felekezeteknek, már amennyiben azok „keresztyének“. Az egyesület azonban voltaképpen egyik felekezethez sem tartozik. Független keresztyén társadalmi intézmény, amely minden ifjut, felekezeti különbség nélkül egyesíteni akar az Evangélium körül; befogadja a hívő katolikusokat is, ha őszintén elfogadják az előző fejezetben jelzett alaptételeket.

Az egyesület rendeltetése nyilvánvaló: a protestáns egyházak segédcsapata: buzdítja az ifjakat a saját istentiszteletök látogatására, készíti őket a saját egyházuknak való szolgálattételre; buzgó egyháztagokat, lelkiismeretes presbytereket akar képezni és adni az egyházaknak. De a felekezeti semlegesség szükséges két okból. Először azért, mert a vegyes lakosságú városokban félreértésekből és előítéletekből oly mély árok van az egyházak és a közömbös tömeg között, amelyre hid kell. Az egyesület ilyen hid akar lenni: semleges terület, hol az evangéliumot a maga egyszerűségében mutatják be. A hallgatókat illeti annak a megítélése, hogy ezt az evangéliumot a mi egyházunk hirdeti leghivebben. A kisebb községekben, ahol egyetlen egyház van, az egyesületi munka e tekintetben sokkal könnyebb. De itt is szükséges a Párisi Alap, hogy az egyesületnek tagja lehessen olyan egyén is, aki az egyháznak esetleg nem tagja. — Szükség van továbbá a felekezeti semlegességre azért, mert az I. K. E. alakítása, megerősítése és fentartása sok jó akaratot és anyagi áldozatot kíván s csak úgy valósítható meg sikeresen, ha azok, kik a saját egyházukban külön munkálkodnak, egyesült erővel támogatják e közös ügyet. Két egyesület egy városban, két prot. felekezet ürügye alatt, az erők elmorzsolódása volna, gyöngeség, ami lehetlenné tenné oly anyagi organizációt, amelynek segítségével sikeresen küzdhetnek meg mindazzal, mit a világ csábítása nyújt az ifjuságnak.

IV. Az I. K. E. megalakítása.

Az I. K. E. megalakítására s programmjának megvalósítására egységes tervezetet adni nem lehet. A részleteket mindenütt a helyi viszonyok szabják

A nagy városokban lévő dolgok szolgálai utánzata kis községekben csak ártana. Például a fővárosban az egyesületi munkának kissé kozmopolita jellege van, ellenben a vidéki egyesületen rajta kell hogy legyen tápláló anyjának, az Egyháznak és működési terének, a városnak, vagy falának a jellege. Ezek a vidéki egyesületek lesznek a magyar Ifjak Keresztyén Egyesületeinek igazi típusai, amelyek magukon fogják viselni a magyar evangélizáció jellemző bélyegét.

Próbáljuk nagy vonásokban lerajzolni egy ilyen egyesület megalakulásának, a következő fejezetekben pedig működésének a képét.

Alig szükség említeni, hogy mikor valaki — akár lelkész, akár világi férfit, vagy ifju — I. K. E. alakítására szánja magát, igen nagy munkára vállalkozik. Az ifjúságot megnyerni az Evangéliumnak nemcsak a legszükségesebb, hanem egyszersmind a legnehezebb feladat is.

Az első feltétel, amely nélkül siker nem képzelhető, az, hogy legyen egy *határozott keresztyén meggyőződésű ifjakkól álló mag*. E nélkül hiába akarnánk komoly és maradandó dolgot alkotni. Nem helyettesítheti ezt a tökéletes szervezet, sőt a szervező egyén buzgalma és tevékenysége sem. Sokan megpróbáltak már hazánkban egyesület alakításával. Az előfordult kudarcok legnagyobb része erre a pontra vezethető vissza. Rendesen ez történik: A kihirdetett összejövetelekre az újság-vágy kezdetben sok ifjut vonz. Az ifjak meghallgatják a hozzájuk intézett többé-kevésbé jó beszédeket. Nem sokára azonban — érthető okból — a gyűlésekről elmaradoznak s az egyesület vezetője úgy véli, hogy az ott maradt néhány ifjuval már foglalkozni „nem érdemes“. — Tudniillik a mi evangéliumhirdetésünkben országszerte a „tömegmódszer“ divik. Ez hatásosabbnak látszik. Pedig bebizonyított tény, hogy míg szónoki beszédekkel egy lelkert megnyerünk, addig az egyénekkal való foglalkozás révén tizszerte több eredményt érünk.¹ Gyakran hosszú előkészületet kíván a munkatársak nevelése és toborzása. De ha 4-5 ifju megérti, hogy miről van szó s magáévá teszi az ügyet, — kezdetnek az elég. Az egyesület munkájának fejlődésével számuk szaporodni, egyéniségök erősödni fog.

Ezek az ifjak lesznek az egyesület rendes, aktív tagjai. jóakaratu ügyvivői. Az egyesület evangéliumi szelleme az ő életökben és viselkedésökben lesz nyilvánvalóvá. Az ő feladatuk nem az, hogy beszédeket tartsanak, buzdítsanak, hanem az, hogy példák és barátok legyenek, akiket szívesen követnek a többi ifjak. A közömbösek előtt ők a bizonyosságai, hogy a keresztyénség nemcsak dogmák és formulák összesége,

¹ Minap így fejezte ki magát egyik nagy francia prédikátor: „Az evangélium hirdetésének hovatovább el kell veszítenie prédikációi alűrjét, hogy a bizalmas beszélgetés és szabad vitatkozás jellegét öltse föl“. W. Monod: Savons nous évangéliser? Páris 1908: 14. l.

hanem magában foglalja az igazi erő, az igazi öröm, az igazi boldogság titkát s egyedül képes az élet valódi létokát s célját megadni. Ők hívogatnak más ifjakat az egyesületbe s ott képességek szerint foglalkoznak velök. Az Ifj. Ker. Egyesületek alapítójának szavai szerint „az ifjakat egyenként kell vonni s egymás révén kell vonni“.

Az I. K. E. gyűlései.

Az egyesület munkájának sarkalatos része: a bibliaolvasógyűlések. Az Isten Igéje és az imádság az az erő, amely szüntelenül megújítja a tagoknak Istennel és egymással való egyességét, barátságát.

Jó, ha a bibliaolvasó gyűlésen minden ifju kezében ott a Biblia. Az egyesület szerezzen kellő példányt e könyvből. A jelenlévők figyelme éberebb lesz, ha a fölvevett szöveget versenként, sorban olvassák.

A tárgy megválasztása gondot és tapintatot kíván. Lehetőleg az egyesület sajátos viszonyaihoz kell azt alkalmazni. Szükséges, hogy a kitűzött bibliai szakasz jó előre köztudomásu legyen, hogy otthon minél többen elolvashassák s tanulmányozhassák azt az össze-jövetel előtt.

Fölvehetjük a Biblia valamelyik könyvét fejezetről fejezetre. Am a gyűlések így nem oly vonzóak, mintha egységes, vagy egymástól független történeti hittani és erkölcsi tárgyakat tűzünk ki.

A Biblia értelmezésében a fősúlyt a buzdításra, az erkölcsi hatásra tegyük, szóval az evangélizálásra s ne a tudományos fejtegetésre.

A szónokok beszéde és imádsága legyen egyszerű, természetes, népies. Legyen rövid, határozott és őszinte.

Ha a gyűlésen egyazon tárgyról több egyén beszél, azzal az össze-jövetel hatásosabbá és épületesebbé válik. Nem az a fő, hogy a gyűlés vezetője sokat beszéljen, hanem az, hogy másokat tudjon beszéltetni. Ő röviden bevezeti a kitűzött tárgyalást s fölhívja a jelenlévőket a hozzászólásra; igyekszik a főgondolatokat másokkal domboríttatni ki. Végül röviden összefoglalja az elhangzottakat, kipótolja a hiányokat s élénk buzdító szavakat intéz a hallgatóságához. Fontos dolog, hogy e gyűléseken minden ifju teljes szabadsággal, tartózkodás nélkül beszélhessen. Lassanként így ki-ki hozzászokik a felfogásbeli önállósághoz és a szabatos előadáshoz, úgy, hogy néhány év múlva az egyesület tagjai közül többen képesek lesznek arra, hogy ők maguk felváltva vezethessék e gyűléseket. Különben nem az a lényeges, hogy milyen módszerrel, hanem az, hogy milyen lélekkel tanulmányozzuk a Bibliát. Az a fő, hogy az Isten Igéje lakozzék közöttünk s a lelkek foglyul vitessenek a Krisztus lábához.

A kisebb egyesületek munkája többnyire az efféle össze-jövetelre szorítkozik. Kívánatos azonban, hogy ahol lehet, másik össze-jövetel is tartassék hetenként, legalább a téli hónapokban. Ennek a tárgyai különféle

ismeretterjesztő, irodalmi előadások, szava'atok stb lehetnek. Különösen kiemeljük itt az apologetikai és társadalmi kérdések nagy fontosságát, amelyek különösen izgatják a mai kor emberét. Az egyesület alkalmas hely e problémák megvitatására.

Az ifjusági énekkar szervezése csaknem minden egyesülettel kapcsolatban megvalósítható.

A nagyobb egyesületek jól teszik, ha a téli hónapokban kétszer-háromszor szélesebb körű, családias jellegű estélyt (ha lehet szeretetvendégséget) rendeznek, amelyre nőket is meghívják. A tánc természetesen ki van zárva, de ez nem akadály, hogy az ilyen egyesületi esték kedélyes, vidám, nemes szórakozást ne nyujthassanak a jelenlévőknek.

VI. Az I. K. E. helyisége.

A vidéki egyesületek nagy része az össze-jövetel alkalmával egy-egy iskolateremben gyűl össze. Ez igen jó gazdálkodás, de teljesen alkalmatlan arra, hogy az egyesületi munka lendületet vegyen. Az egyesület megvan de míg otthona nincs, addig az ifjuság zömére hatni nem képes.

Az I. K. E. meg kell hogy adja a fiatalságnak egy olvasókör jogosult és megengedett előnyeit. Az egyesület a maga programját csak úgy képes megvalósítani, ha alkalmas helyisége van.

Egy 8—10 ezer lakost számláló alföldi község Ifjusági Keresztyén Egyesületét ilyennek képzeljük: 500 négyszögöles porta. Rajta egyszerű tiszta fehér ház, amelyben egy előszoba, egy társalgó, egy olvasó és egy előadó terem van. A szobák fehérre meszelt tiszta falakkal, napsugaras, pipafüsttől mentes, tiszta levegővel, hasznos eszmecserékkel, vidám szórakozásokkal; ezek mellett a lélek kenyere s az örök élet vize a jó könyvekben, lapokban, keresztyén folyóiratokban. Az udvaron testedző tornaszerek, árnyékos, enyhítendő fák, virágos ágyak. Ez a Keresztyén Egyesület háza, a fiatalság igazi otthona. E házban az Isten nevét mindig tisztelettel említik. A beszélgetés, sőt még a tréfa és nevetés is mindig becsületes és tiszta. Mindent áthat, mindent megneemesít itt az evangélium szelleme. Az egyesület középpontja nem az előadóterem, hanem az olvasó és társalgó szoba. Ezeket keressék föl az ifjak minél gyakrabban. Itt estéiket eltölthetik anélkül is, hogy kénytelenek volnának valami össze-jövetelen részt venni. Az egyesület ugyanis nyitva van minden jó magaviseletű ifju előtt, bárminő annak a vallása vagy vallási véleménye, mint pártoló tag élvezheti mindazon előnyöket, amelyeket az egyesület nyujt. Az egyesület azért vonzza az ifjakat, mert bebizonyítja nekik, hogy tiszteli függetlenségüket és szabadságukat s nem tekintéllyel és erőszakkal akar

¹ A magyar ember nem tud szórakozni. Talán innen van hazánkban a kártya borzalmas népszerűsége. Tanítsuk meg ifjainkat tiszta és nemes szórakozásokra!

1909

velök bánni, hanem ráhatással. Az egyesület ezt mondja minden ifjunak: Én eleget akarok tenni a te jogosult szükségeidnek, minden hátsó gondolat nélkül. Barátokat adok; alkalmat nyujtok a tiszta és nemes szórakozásra; eszközöket adok, hogy művelődhessél. Lehet, hogy az egyesület egyik másik tagjával való érintkezésed közben a lelked mélyén szunnyadó vallásos érzet fölébred; ennek örvendeni fogok s hajlandó leszek téged vezetni az új uton. De légy nyugodt, szabadságot mindig s mindenestre tiszteletben tartom.

Célszerű, ha a helyiséggel rendelkező nagyobb egyesületekben foglalkozási ágak szerint külön szakosztályok alakulnak. Másrészt az egyesület munkája érdekében nagyfontosságú, hogy a rendes és pártoló tagok minél teljesebben összeolvadjanak. Ez okból kerüljük az olyan összejöveteleket tartását, amelyekből egyik csoport ki van zárva. Mivel azonban az egyesületnek föltétlenül a határozott evangéliumi alapon kell állnia, magától értetődik, hogy csak a magukat hitőkben és életőkben nyíltan keresztyéneknek valló ifjak, t. i. a rendes tagok vehetnek részt az egyesület igazgatásában.

VII. Az I. K. E. mint közérdekű intézmény.

Az elmondottakból látható, hogy az I. K. E. az ifjuságra való erkölcsi és keresztyén hatás leghatalmasabb eszköze. Az ifju teljes és harmonikus fejlődésére törekszik s a lélek és test ellenségeivel való küzdelem végzésére magukat az ifjakat használja fel. Az I. K. E. azt akarja, hogy a magyar ifju tiszta, erős és vidám legyen; azt akarja, hogy egykor hű férj, jó családapa, munkás, becsületes férfiú, felvilágosodott polgár váljék belőle; s mindennek fölötte azt akarja, hogy egyházának őszinte, szabad meggyőződésű, öntudatos tagja legyen. Ki a megváltó Jézushoz tért, az Ő Lelke által újjászületett és az evangéliom szerint él; szóval azt akarja, hogy az olyan ifju, olyan férfiú legyen, aki képes megvalósítani azt az életet, amelynek Jézus a példaképe és adója. Következésképp, az ifjusági keresztyén egyesületek ügye olyan közérdekű ügy, amelynek helyet kell foglalnia mindazok szívében, akiket az Isten és a haza szeretete lelkesít. Az egyesületnek szüksége van az érett emberek tapasztalására és tanácsára. Munkája bonyolult és kényes természetű s gyakran vet föl nehezen megoldható problémákat. Az ifjaknak szükségök van arra, hogy az idősebbek eszméi és irányításai ihlessék őket. A legjelentékenyebb egyesület helyes vezetése megkívánja, hogy legyenek az ifjak között idősebb emberek is, akik társadalmi állásukkal és kegyes égőkkel az egyesületi munka hitélet emelik. A városi egyesületek mellett lelkészekből és világiakból álló tanács legyen, nem azért, hogy őket az aprólékos dolgokban irányítsák, hanem azért, hogy meg lehessen őket kérdezni minden fontos ügyben. Az egyesületnek szüksége van általában mindazok rokonszenvére imádságaira, tanácsaira és anyagi támogatására,

akik az ifjuság között való keresztyén munka jelentőségét meg tudják érteni.

Ha ezt megértik lelkipásztoraink s világi hitestvéreink, az Ifjusági Keresztyén Egyesület hazái református és evangélikus egyházaink mellett mindenütt megalakul, szilárdan meggyökereszik s hathatósan hozzájárul az Istenországa terjedéséhez, hazánk boldogításához.

Függelék.

Alapszabálytervezet.

1. §. Cim: A . . . . . i ifjak Keresztyén Egyesülete.

2. §. Az Egyesület célja az, hogy egy társaságba gyűjtse azokat az ifjakat . . . . (Párisi Alap, l. 4. lap).

Az Egyesület az Ifjusági Keresztyén Egyesületek magyar Nemzeti Bizottságához tartozik.

3. §. A cél elérésére szolgálnak: a) a Szentírás olvasása, b) a templomi istentiszteletek látogatása, c) a társas összejövetelek, d) az önképzés, e) könyvtár és lapok, f) a keresztyén szeretet gyakorlása, g) a tagsági díjak és önkéntes adományok.

4. §. Az Egyesület tagjai: a) *pártoló tag* lehet minden jó magaviseletű ifju, vallására és vallási véleményére való tekintet nélkül, ha 16-ik életévét elérte s évenként 2 korona tagsági díjat fizet; minden belépő tag először csak pártoló tag lehet; a pártoló tagok az Egyesület összes előnyeit élvezhetik, csupán nem szavazhatnak b) *rendes tagok* az olyan férfiak, különösen ifjak, kik a 2. §-ban kifejezett föltételeket meggyőződésből elfogadják, jelét adták, hogy az Egyesület érdekében munkálkodni készek, 18-ik életévüket betöltötték s évenként legalább 2 korona tagsági díjat fizetnek; c) *rendkívüli tagok* az olyan férfiak és nők, kik az Egyesület törekvéseit erkölcsileg és anyagilag támogatni készek s évenként legalább 1 korona tagsági díjat fizetnek.

Csak a rendes tagoknak van szavazati joguk, ők a választók és választhatók.

5. §. Az Egyesületben minden jó magaviseletű ifju szívesen látott vendég.

6. §. Az Egyesület hivatalnokai: a) *az elnök*; csak érett kora férfiú lehet (lehetőleg világi); összehívja és vezeti a köz- és választmányi gyűléseket; a határozatok foganatosítására felügyel; b) *az elnök*, helyettesíti az elnököt akadályoztatása esetén; c) *a titkár* felügyel az egyesületben, rendezi az összejöveteleket, gondoskodik előadókról s általában arról, hogy az egyesület működése céljának minél jobban megfeleljen; d) *a gazda*; csak érett kora férfiú lehet; az egyesület pénzét kezeli, amely önkéntes adományokból, tagsági díjakból, szeretetvendégségek jövedelméből gyűl össze s a kifizetéseket eszközli; e) *a jegyző*; a köz- és választmányi gyűlések jegyzőköny-

vét vezeti s az egyéb írásbeli teendőket végzi; f) a könyvtáros; az Egyesület könyvtárát és lapjait kezeli.

Az egyesületet hatóságokkal szemben az elnök képviseli.

7. §. A választmányba a tisztviselőkön kívül legalább 6 tag választandó.

A választmány minden fontos ügyet előkészít, elintézi, a kiváló fontosságúakat a közgyűlés elé bocsátja.

A választmány hatáskörébe tartozik a jelentkezett új tagok felvétele, a tisztviselők működésére való felügyelet.

A választmány az Egyesület fegyelmi hatósága; az elnök vagy titkár jelentésére a fegyelmi ügyeket a vádlott meghallgatása után bíráló alá veszi s ha a vétséget bebizonyítottnak találja, az illetőre a vétséghez mért büntetést szab; a büntetések: megintés, megdorgálás, az Egyesületből való kizárás.

A választmány fegyelmi esetekben zárt ülésben határoz; egyéb ügyek tárgyalásánál az Egyesület többi tagjai is jelen lehetnek, a tanácskozásban és szavazásban azonban részt nem vesznek.

8. §. Közgyűlés évente legalább egyszer, az év első hónapjában tartandó; tárgya a tisztviselők megválasztása s a választmányból eléje utalt ügyek; a közgyűlés elé a választmány az Egyesület egész évi működéséről jelentést terjeszt; a közgyűlésen a rendes tagok felének a jelenléte szükséges, ellenkező esetben két hét múlva tartandó meg, mikor a megjelenők érvényesen határozhatnak.

9. §. Feloszlás esetén az egyesület vagyona a helyi hatóság felügyelete alatt biztos helyen gyűmölcsőtetendő, míg új Ifjúsági Keresztyén Egyesület nem alakul; ha ez tíz év alatt nem történék meg, az Egyesület vagyona jótékony célra fordítandó.

Az alapszabályok módosítására, valamint az Egyesület vagyonának hovaforítására vonatkozó közgyűlési határozatok foganatosítás előtt a m. kir. belügyminiszteriumhoz jóváhagyás végett fölterjesztendők.

10. §. Ezen alapszabályok három példányban, az ideiglenes elnök és jegyző aláírásával a főszolgabírói (polgármesteri) hivatal útján a m. kir. belügyminiszteriumhoz felterjesztendők; ha az egyesület ez alapszabályokban meghatározott célt és eljárást meg nem tartaná, amennyiben működésével az állam, vagy egyesek vagyoni érdekét veszélyeztetné, a m. kir. kormány által felfüggeszthető s a felfüggesztés után elrendelt szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg felosztható, vagy pedig az alapszabályok legpontosabb megtartására különbeni feloszlás terhe alatt kötelezhető.

Kelt.....19.....

ideigl. jegyző

ideigl. elnök,

Jegyzet. Aki komolyan érdeklődik az Ifjúsági Keresztyén Egyesületek iránt s az itt jelzett utasítá-

sokon kívül egyéb kérdésekre is óhajtana feleletet, forduljon bizalommal az erdélyi egyházkerület szervező irodájához (Tóthfalusi József lelkész Marosvásárhely, Szentgyörgv-utca 9. sz.) vagy e sorok írójához (Budapest, VIII. kerület, Kemény Zsigmond-utca 15. sz.), aki ez ügyben bárkinek készséggel szolgálatára áll; sőt kötelessége az egyesületek szervezésénél a szervező kívánságára személyesen megjelenni s az ifjúságnak, valamint az Egyesület pártfogóinak buzdításában tőle telhetően közreműködni. Szolgálatának igénybe vétele semmiféle nyagi kötelezettséggel nem jár.

Kónya Gábor.

Isten igéje.

A keresztt.

... Aki engemet akar követni, tagadja meg magát, vegye fel az ő kereszttét s kövessen en. em. t. v. Márk. VIII. r. 34. v.

Jézus a menekülés útján. Ott áll övével Cezárea kapuinál. Előtte a királyi város gyönyörű kertjeivel. A paloták falai ragyogóan emelkednek ki a pálmafák sötét lombjai közül. A görög istenek márvány szobrai átcsillannak az oleanderek virággal rakott ágai között. Karcsu, magas nyárfák, rezgő levelükkel, komoly örök gyanánt állanak a tündöklő pompa mellett, komoran, csöndesen. A távolban ott emelkedik az örök hó fényében tündöklő Hermon, a végtelen égbe. A tanítványok mámoros pillantással, ujjongó ajakkal csodálják e képet. Pedig még felségesebb kép vár rájuk: a mennyei város dicsősége. Avagy nem éppen most jelentette ki a Mester Péternek, hogy ő a Messiás, a világ ura? Most jön az az ország, mely feljebb való minden királyságnál; most fogunk ülni arany trónusokon és uralkodni mind e világnak végéig.

Jézus visszafordul. Lelke előtt más kép lebeg. Az is egy nagy király városa tündöklő palotákkal Jeruzsálem. És benne dühöngő nép között egy magános ember, kire kimondták a halálítéletet. Hátán már a nehéz keresztt, fáradtan vonszolja a vesztőhely felé. Lelkében nincs semmi a körülötte ragyogó világból. Az ő útja a halál éjszakáján keresztül vezet. „Az ember fiának sokat kell szenvednie“.

Sokan állanak körülötte. Hívek lesznek-e? Most fog kitünni: ki szereti igazán. „Aki az én tanítványom akar lenni, vegye föl az ő kereszttjét“.

Néhányan készek reá. Együtt vonultak vele Jeruzsálembe. Egyik sem hitte igazán, hogy a dolog olyan komoly legyen. S egyik sem is állotta ki a próbát. Keresztre csak egy magános ember került. Egy pár szegény asszony, akik őt szerették s kikre az nem volt veszélyes, nézték távolról, mint hal meg Ő.

* * *

Manap sokan hordozzák a kereszttet. A világ is telve kereszttel. Ám nem arról akarok beszélni, amey

épített; fia uri módon élt, elverte mindenét, s a szerencsétlen unoka itta meg a tékozlás keserű söprejét.

Keresztyén testvéreim! Hagyjunk fel tehát a nagyzással, fényüzéssel, pénzsovárgással, a földi kincsnek egy halomba gyűjtésével; ne kicsinyeljünk, ne sópánkodjunk, ne a pénznek hódoljunk; hanem gyűjtsünk lelki kincset a mennyben, melyet a rozsda és a moly meg nem emészthet, a lopók ki nem áshatnak, sem el nem lophatnak, mely megmarad mindörökké. Igyekezünk szent és kegyes életet élni, érnünk be kicsiny keresményünkkel. Elégedjünk meg azzal, amire Isten segít bennünket becsületes munkánk után.

Ne a nagy kincs után áhitozzunk, mert Pál apostol is azt írja Timotheusnak: „Bizonyára nagy kereskedés az isteni szolgálat az elégséggel. Mert semmit sem hoztunk e világra, kétség nélkül semmit ki sem vihetünk. Hogyha pedig eledelünk és ruházatunk vagyon, elégedjünk meg azzal. Akik pedig meg akarnak gazdagodni, esnek kísértetbe és törbe és sok balgatag és káros kívánságokba... mert minden gonoszszágnak gyökere, a pénznek szerelme“. (Timotheushoz írt I. levél. 6. rész, 6—10. vers.) Arany szavak, szent igazságok ezek.

Vajha minden keresztyén ember igazán megszivlelné s Istenhez térve elvetné e rut és gonosz bűnöket s ki-ki megelégedve a neki jutott osztályrészszel, áhítattal eltelve gondolna mindig Istenre, a mi jóságos Atyánkra, tőle várván és kérvén mnnkaira az áldást. Lakozzunk mindenkör szívesen az Úr hajlékába s boldog megelégedéssel énekeljük a zsoltáriróval ezen szép éneket:

Az gaz boldogság nem áll ebben,
Mennyi földi jó van kezemben
Mert az mind elmulik:
Megelégedés, kegyesség,
Ez az igazi nyereség!

Szücs Károly.

Egyháztársadalom.

Protestáns gyűléseink. A mult hét a protestántizmus nagy hete volt Magyarországon. Egymásután tartották meg gyűléseiket azon protestáns egyesületek, a melyeknek feladata lesz az, hogy a magyarországi protestántizmus korhadó törzsébe életerős, gyümölcsstermő galyakat oltsanak. E gyűlések elseje a *Református Lelkésze-gyűlés kongresszusa* volt Budapesten, a vármegyeház disztermében. Kétségtelenül sok jóakaró által szép munkát végezett az egybegyűlt lelkészség s ha e gyűlésezésnek más eredménye nem is lenne, mint az, hogy a különböző kerületek és protestáns felekezetek lelkészei az egymásra való hatásban jobban és jobban felismerik hivatásuk nagy rendeltetését, már az is szép eredmény lesz. Az 1848. XX. törvénycikk végrehajtásának erőteljes sürgetése s a protestáns felekezeteket sértő „Ne temere“ kezdetű pápai bulla egyhangú visszautasítása lelkes momentumai voltak a lefolyt kongresszusnak, a melynek néve-

zetes mozzanata volt még, hogy elnöknek csakugyan *dr. Balthazár Dezső* esperest választották meg. Sorban második gyűlés volt a szept. 30-án megtartott *Vallás egyenlőségi egyesület* alakuló közgyűlése, a mely iránt szintén szép érdeklődés mutatkozott mindaddig, amíg arra számítottak az egybegyűltek, hogy csakugyan az evangéliumi hitet követők egyházvédő alakulása lesz. Hogy nagyobb lelkesedést nem hoztak magukkal a jelenlevők, oka az, hogy tisztán politikai alakulást láttak benne s mögötte valami *titokzatos homályt*, a melyet nem látott jónak felfedni a szervezkedést kezdeményezők belátása. De kétségtelenül jóakarattal kell néznünk jövője elé annak is, mert ennek létesülésében is azt kell lássuk, hogy a halódó magyar protestántizmus életre képes és élni akar. Ez egyesület vezetői sorában Antal Gábor ref. püspökön és Zsilinszky Mihály ág. ev. főgondnokon kívül a különböző protestáns felekezetek egelelőbbjei vannak. A harmadik gyűlés bár alkalomszerű volt, de egyáltalán nem kívánt magának országos hirt és jelleget: a *Kálvin szövetség* választmányi ülése volt. E szövetségnek, tudjuk, hogy Kenessey Béla ref. püspök, dr. Kovácsy S. ny. min. tanácsos, főgondnok, Bernáth István orsz. képviselő az országos gazdaszövetség igazgatója, Petri Elek budapesti lelkész az első munkásai, akikhez csatlakozik egy egész kis tábora azoknak, a kik mint jó reformátusok, szerető gonddal és hű odaadással, csendes de kitartó munkában óhajtják Kálvin egyházának érdekeit szolgálni. Ezek között említjük meg özv. dr. Kolozsvári Lajosné urnőt, dr. Németh József min. tanácsos, dr. Kovács E. orsz. képviselő atyánkfiait, P. Horváth Zoltán fővárosi ügyvédet, az egyesület titkárát stb. A választmányi gyűlés már is életrevaló dolgokkal foglalkozott s úgy látszik, hogy ez egyesület egész munkája a gyakorlati kérdések megfejlesztésével s az élet szükségleteinek kielégítésével fog foglalkozni. A *szociális ismeretek terjesztése, ref. nővédő és árvaegyletek szervezése, tanoncotthonok létesítése s a külföldre vándorló magyarság megmentése érdekében folytatott sikeres tanácskozást az egyesület választmánya*. Negyedik nap a *Protestáns Irodalmi Társaságé* volt, egyfelől az elhunyt világi elnök Hegedüs Sándor emlékének s entelve, másfelől a rendes évi közgyűlés, melybe szépen illeszkedett be a Lorántffy Zsuzsánna egyesület házi estélye s a belmissziói egyesületek ismertetése céljából ezek meglátogatása. Irodalmi Társaságunk kitartó s nagy tudományu, lankadatlan titkára Szöcs Farkas tanár buzgó lelküllettel vezeti a Társaság szellemi ügyeit s ezért az évről-évre fejlődik és hódítón tör előre a protestáns érdeklődők köreiben.

Ime, csak egy pár nap alatt a protestáns és országos jelentőségű mozgalmakból Magyarországon.

Vezesse tovább azoknak munkáját a Krisztus lelke!

régen varázsszer volt, ma játékszerré változott, a keresztből, a delnők nyakán, melyből kápráztatóan tüzel a gyémánt s mely maga is fénylik a fénytelen selymen.

De nem csillog-e ott a konfirmáló leánykák fekete ruháján is a komoly jelvény: a kereszt, sárga aranyból, miből Jézusnak olyan kevés jutott s mire még kevésbé vágyott.

Nem viselik-e a világ „fejedelmei és hatalmasai“, akiknek üzelmeit Jézus úgy elítélte és szolgáiknak — ha kitüntetni akarják — nem ezt adják-e: a gyalázat jelét?! És akinek életutja véren és holttesteken vezet át, készen embertársaiért vért ontva hallni meg, nem ezt hordozza-e, s hőssé lévén, nem ezzel tisztelik-e meg? Mind, mind hordozzák ezek a keresztet.

Fejed csóválod? Hagyjuk a várost s gyerünk ki a Kálváriára. Hány kereszt-domb s Kálvária-hegy van ugy-e a nagyvilágban? Lám, odafönt egy kolostor, Kálvária-ut kigyózik fel hozzá a hegy csucsára. Nézz oda! Ott az igazi kereszt-hordozók. Avagy nem hagytak el ők mindent, atyát, anyát, házat, tűzhelyet, nőt és gyermeket? Állanál csak velem itt fent egy enyhe nyári estén, mikor alulról a város zaja, mint távoli folyó csobogása, csak elhalóan hatol fel hozzád; mikor az égen az utolsó rózsás felhő is eloszlott s a Kálvária-ut hársairól édes, mámorító illat árad széjjel: megérténéd, miért lehet oly drága így elhagyni a világot.

„Ott áll a kereszt rózsáktól ölelve,
Ugyan e kettőt társul ki téve?”

De hagyd a kegyes remeteséget. Jöjj velem le a mozgalmas életbe. Járd be a világot és nézd ott a harc mezején átszurt és vérző emberek felett vörös keresztel lobognak a zászlók. Nézd a seregeket, melyek kék és fehér keresztet alá gyülekeznek. Mind, mind a mi kulturánknak áldozatai, amelyet pedig úgy szeretünk keresztényinek nevezni.

Vagy olvasd Délfranciaország őskeresztényeinek megkapóan egyszerű szavait, amit Blandinájukról a kis idétlen rabszolga leányról beszélnek, akit fatörzshöz kötve vetettek a vadak elé s hogy ez a látvány másoknak hogy juttatta eszébe a Megfeszítettet, mint lobbantotta lángra erős, örvendező imádsága másoknak bátorságát, látván, hogy aki Krisztus dicsőségeért szenved, annak minden pillanatban közössége van az örökkévaló Istennel.

Mind, mind hordozzák.

Ha kérde, hogy hol vannak az igazi kereszt-hordozók, amilyeneket Jézus kívánt: a felelet nehéz. Hisz nem gunyból s nem elkeseredéssel írom ezeket. „Világ” és „Kereszt” oly bámulatosan összeolvadtak, hogy seholy sem mondhatod: ime itt, vagy ime ott van. Mert utoljára is kérdezd meg magadtól, vajjon nem könnyebb-e a Jézusért való lelkesedés mámorától izzó pillanatában odadobni az életet, mint a mindennapi élet terhei és kísértései között valóban szerinte és övele élni?

Ám e kérdést nem azoknak tettük fel, akik üres

és rest szívűek, akiknek lelke tunya és sivár; de szól azokhoz, akik éheznek és szomjuhozzák az igazságot; szól azokhoz a sóvárgó lelkekhez, akik szorongások között értik meg azt, amiért az emberiség utcákon, hegyeken, tornyokon és házakban keresztet állít, odavonatzván e jelhez, mint a bűnös tettének színhelyére.

Németből: *Berde Sándor*.

Kegyesség útja.

A boldog meglegedés többet ér, mint a nagy vagyon.

„Sok gazdag bizik az ő kincsében, De én bizom csak az Istenben, Minthogy szegény vagyok, Mert aki Ő benne bizik, Soha meg nem csalatkozik”. Mély hálaltelt szívvel zengem ezen szép éneket a hívek gyülekezetében, de egyszersmind nehéz gondok és fájó érzések nehezedenek szívemre, elgondolva, hogy ezen a mai pénzsóvár világon mily sok ember rohan a vakszerencse után, főcélja pénzt gyűjteni, hitvallása pénzszekrényét megtölteni. Kuporgatnak, sanyarognak, nem egyszer keresztényekhez nem illő eljárásokhoz folyamodnak, hogy minél több nyereségre tehessenek szert. Mintha bizony a pénz és bőség volna a boldogság forrása. Óh nem keresztényen testvéreim! ezerszer nem. A legnagyobb kincs, amely boldogságot szerezhet, az Istenben vetett bizalom, jó erkölcs, a tiszta hit és a boldogság, meglegedés. Ha ezek megvannak, akkor a kevés is elég nekünk, mert ezek megáldják és megsokasítják azt. A gazdagodás utáni vágy, mint elolthatatlan szomjuság gyöttri a lelkeket. Akik ebben sinlenek, még a bőség és vagyon örömeiben is a szegénységtől félnek. Sok szomorú példa mutatja azt, hogy a pénz szerelme az embereknek csak gondot, aggodalmat és nyugtalanságot szerez. Ezzel kél, ezzel fekszik munkabíró korában s a lélek gyötrelmévé válik akkor, mikor már nem tud dolgozni. Zsémelve fészkelődik napról-napra támlásszékében, mindig dörmög, mindig haragszik, soha semmi sincs kedve szerint, mindig a nagy szükségét kiáltja, ha valamire pénzt kell kiadni. Semmiben sem találja örömet, nem tud szórakozni, mindig csak nagy vagyonára gondol s azonsajnálkozik, hogy kell megélni. Ha élete végéhez közeledik, akkor ismét azon tőri a fejét és aggodalmaskodik, hogy kire hagyja, hova tegye vagyonát, kivált ha nincs örököse. De ha van is, az sem szerez boldogságot, sőt ha nem igaz keresztény, nincs is rajta Isten áldása. Óh, sokszor megtörténik, hogy a sok szorgalommal, fáradsággal gyűjtött vagyon semmivé lesz azoknak kezén, akikre szállott. Bizony sok családnak történetét e pár szóban lehet leírni: „nagyapjok szántott, az unoka lopott”! Vagyis más szavakkal: a munkás és szorgalmas nagyapa éjt, napot egygyé téve fáradozván meggazdagodott, házat

Ország-világ.

A nemzeti védekezés programja. Igen érdekes és tanulságos cikket ír a *Pesti Hirlap* f. évi 238. száma e címen, melynek főbb pontjai ezek:

I. *Magyarországon új közigazgatási és politikai beosztást* kell adni a vármegyéknek és a választókerületeknek új rendezésével, hogy ezáltal úgy a törvényhozásban, mint a törvényhatóságokban a magyarok tulsúlya biztosítható s egyszersmind a közigazgatás fegyvereivel is akadályt gördítsünk a nemzetiségi terjeszkedés elé.

II. Az ország mindama pontjain, melyeken a változó népáramlatok elnyomással fenyegetik a magyar fajt, amelyeken a nemzetiségek terjeszkednek, a magyarságot *új telepítések* és parcellázások által erősíteni kell. *Nemzeti birtokpolitikát* kell teremteni, mely földhöz juttatja a magyar népet és beékeli az idegen ajku lakosság közé.

III. *Magyarosító kulturpolitikát* kell folytatni, mely kezdődik a magyar tannyelvű kisdudóval s folytatódik a magyar tannyelvű népiskolával és magyar népkönyvtárral és amely fokról-fokra magyar tannyelvűvé teszi Magyarország összes iskoláit. Az állam nyelvének terjesztése természetesen a gyermek és ifjkorban a legkönnyebb; nem szabad tehát mulasztanunk semmit az iskolában, mert azt sohasem pótolhatjuk helyre a kaszányában vagy a választói urna előtt.

IV. *Magyar nemzeti pénzügyi politikát* kell inau gurálni. A pénznek is magyarosító politikát kell szolgálnia. Nagy szerencsétlenségünk, hogy egész pénzügyi világunk közömbös a nemzeti célok iránt. Tanuljunk a nemzetiségektől, amelyek különösen Erdélyben kezdik kipusztítani a magyarságot.

Ebben a négy irányban egyszerre kell megindítani az akciót. Egymagában egyik sem nyújthat teljes eredményt. Mert ami üres kereteket Andrássy Magyarország politikai és közigazgatási beosztásával megte remthet, azt Darányi Ignác nemzeti birtokpolitikájával, Apponyi magyarosító kulturpolitikájával és a Wekerle nemzetesítő pénzügyi politikájával kell megtölteni, hogy a Kossuth Ferenc magyar iparteremtő politikájáról ne is szoljunk.

H i r e k.

Olvasd a Bibliát.

A bünbocsánat öröme.*

(32. Zsoltár.)

E zsoltár, mint az 51. is, vonatkozásban áll Dávid súlyos botlásával, vétkeivel. De míg az 51. Zsoltár a bünbánó fohászsal kezdődik, mely Isten irgalmáért

* Mutatvány az *Olajág* f. é. 8. számából. Szerkeszti Paál Árpádué, Budapest Sziv-utca 8. sz.

könyörög, itt már az Isten kegyelmének tapasztalata örömhangozatra nyitja a zsoltáriró ajkát. Szükséges, hogy a gyermekeknek röviden elmondjuk a szomorú történetet, melyből látjuk, hogy mindnyájan eltévelyedtünk, hogy a szentek között is egy sincs bün nélkül való. Dávid meglátja egyik vitézének, Uriásnak feleségét és gonosz vágy ébred benne, hogy magának elvehesse többi feleségei mellé. Hogy ezt elérje, hadvezérének, Joábnak levélben megparancsolja, állítsa Uriást a harcban oly helyre, a hol el kell esnie. Uriás meg is hal a csatában, s Dávid feleségül veszi Bethsabét. A király talán elaltatta volna lelkiismeretét, ha az Úr nem küldte volna hozzá Nátán prófétát; ez először példabeszédet mond a szegény emberről, kitől a gazdag erőszakkal elveszi egyetlen bárányát. Dávid haragra lobban a gazdag kiméletlensége miatt, de most Nátán szeméret veti: Te vagy az az ember! Zsoltárunkból kiolvashatjuk! mily hatása volt e szónak, hogy Dávid mennyire bánta meg bünét, s hogy meg is nyerte az Úr kegyelmét.

A r a n y m o n d á s: Boldog az, a kinek hamissága megbocsáttatott és a kinek büne elfelejtetett. 32. Zsoltár 1. v.

Oktató jegyzetek:

I. **Bün és nyomoruság.** Mily borzasztó hatalom a bün, hogy oly embert is, milyen Dávid volt, elejthetett. Minden bün úgy kísért, hogy élvezetet, boldogságot ígér; s éppen az a csalárdsága, hogy miután engedelmeskedtünk neki, nyomorulttá tesz. Dávidnak is sok örömet ígért; de milyen élet volt az azután, mikor folyton lelki szemei előtt megjelent szolgájának képe, a kit megöletett; miféle öröme lehetett, mikor lelkiismerete folyton bünét juttatta eszébe, meg a bemoesolt királyi becsületét, meg az Isten megszegett törvényét! Azonfelül meg volt mérgezve mindaz, a miben azelőtt tiszta örömet talált. Avagy elmehetett-e felemelt fővel az Isten hajlékához képmutatás nélkül? Énekelhette-e a zsoltárokat, miket ő maga költött? Figyelhetett-e az Isten igéjére? Imádkozhatott-e? Ki volt rekesztve az Isten társaságából! Ha mi engedelmeskedünk a bünnek, éppen ilyen nyomorúságot a visz.

II. **Bünbocsánat és öröm.** A míg Dávid takargatta bünét, addig boldogtalan volt; de a mint megalázta magát az Ur előtt és bünbánóan vallotta vétkeit, minden megváltozott. Most már bizalom és remény ébredt szívében, hogy az Isten nem veti meg egészen; most már kérte az Urat, hogy mossa meg álnokságából, s hogy teremtsen benne tiszta szívet. És az Isten meg is hallgatta, s kegyelmével betakarta bünét. Ezzel egész új élet is kezdődött; most már királyi koronájánál többet ért neki az a kegyelem és irgalmasság, mivel az Isten megkoronázta. Királyi rendeleteinél többet ért neki, hogy az Isten szemével vezeti útján; népének szereteténél és ellenségeinél többet ért, hogy ismét az Urban örvendezhetett. Járuljunk mi is igaz óhajással a kegyelem székéhez, kérjük Jézust, hogy minket is fehérre mosson az ő szent vére, akkor mi is érezni fogjuk az új, örök élet örömeit és boldogságát.

Egy fejedelem Toulonban meglátogatta a gályákat, ahol elítélt bünösök végeztek rabmunkát. Midőn kérdezte tőlük, hogyan kerültek oda, mindegyik ártatlanságát állította s a bírák igazságtalanságáról panaszkodott. Csak egy volt, a ki

töredelmesen bevallotta vétkeit. A fejedelem intézkedett, hogy ezt azonnal bocsássák szabadon, hogy ne rontsa el az ártatlan rabokat.

(November 1-ére eső [bibliai rész: Sámuel II. k. 15, 1—12. Aranymendás: Mózes II. k. 20, 12.]

Kérés olvasóinkhoz. Közelebbi lapszámaink pontatlan megjelenéséért olvasóink szíves elnézését kérjük. Mentségül szolgáljon az a körülmény, hogy egyidejűleg a mi nyomda-műhelyünk berendezésével is foglalkozunk, hogy már e hó közepétől saját vállalatunk keretében adhassuk ki lapunkat s egyéb hiterősítő iratainkat.

Október 6. Gyásznapja a magyarnak ez a nap, amelyen a magyar szabadságharc bukása, Komárom vára megadása után, Haynau császári felhatalmazott véres áldozattal akarta megülni 1848. október 6-iki bécsi forradalomnak és Latour hadügyminiszter meggyilkoltatásának évfordulóját. Halálos ítéletet mondatott azon magyar tisztokra, akik a szabadságharcban a magyar ügyet szolgálták s akik a Görgey kapitulációja után fogságra jutottak és az aradi várba zárattak. Akasztófa halálra ítélte őket a császári önkény, kivéve Kiss Ernőt és Schweidelt. Később Desseffy és Lázárt is golyó általi halálra „kegyelmezték“. Kiss Ernő, Vécsey Károly gróf, Aulich, Damjanics János, Nagy Sándor József, Török Ignác, Pöltenberg Ernő, Knézich Károly, Leininger Károly gróf, Lahner György, Desseffy Arisztid, Schweidel József és Lázár Vilmos vértanúink nevei, a kiknek emlékeztét s hazafiúi tündöklő példájukat halás szívvel, kegyelettel áldjuk.

Komoly kérdés. Egy éltes asszony haldoklott. Közel száz éves volt. Férje, aki a hosszú utat megtette vele, ott állt ágya szélén. Kimerülve a haláltusában, öntudatlanul hanyatlott párnáira az asszony.

Egyszerre magához tért. Felnyitotta szemeit és így szólt:

- Ugy-é, sötét van.
- Igen, lelkem.
- Éjszaka?
- Igen! Épen éjfél!
- Mind benn vannak a gyermekek?

Legfiatalabb gyermeke is már husz éve a sirban van. De az öreg édesanya újra kezdte élni az életet, ott, ahol egykor a boldogság elhagyta — és a Krisztusban hajtá le fejét kérdező: — Mind benn vannak a gyermekek?

Édes anyák! A tiétek is mind benn vannak? Benn van a János? Nem merült bele az üzletbe, meg az élvezetekbe? Benn van az Ilus? Harmattiszta még a szive? Rendben van minden gyerek dolga? Nyugodtan hajthatnád le fejed azonnal?

Mind benn vannak a gyermekek?

Vagy künn csatangolnak a világ vásárain? Árulva drága lelküket, becsületüket...?

A hunyadi egyházmegyéből. Szeretett főpásztorunk főtiszteletű és méltóságos Kenessey Béla püspök ur, az egyházközségi főjegyzővel Nagy Károly reform,

theologiai igazgató urral és az egyházközségi közügy-igazgatóval, nagyt. Jancsó Lajos nagyenyedi egyházmegyei esperessel a hunyadi egyházmegye püspöki vizsgálatából e hó 7-én tért vissza. Hunyadi egyházmegyénk egyike a legnagyobb s legnehezebb viszonyok között élő egyházmegyéinknek s meg vagyunk győződve, hogy áldásos határu lesz e püspöklátogatás és vizsgálat ezen egyházmegyénkben.

A katolikus nagy gyűlés tanulságai. E cím alatt jövő számunkban, a mely a mostani kettős szám után e hó 18-án fog megjelenni, érdekes tanulmányt fogunk közölni, részletesen ismertette a magyarországi katolikusok egyházszervezkedési munkáját.

A marosvásárhelyi Tanonc-otthonból. Előző számunkban jeleztük Tanoncotthonunk létesítését. Most újabbá 3 gyermek felvételét határozta el a felügyelőség, s a kilátások szerint legközelebről egy fiók-otthon létesítése válik szükségessé.

Mai képünk egy kis részlet a híres Szovátáról, a hol dr. Agyagási Károly vármegyei főorvos atyánk fia buzgólkodására ref. templom fog épülni. Szováta a marostordamegyei só-vidékhez tartozik, bükk — erdős, só-sziklás vidéken.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappanával

tisztítsunk. E szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeltetik.

